

Opozorilo: Neuradno prečiščeno besedilo predpisa predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

Neuradno prečiščeno besedilo Zakona o šolski inšpekciji obsega:

- Zakon o šolski inšpekciji – ZSoll (Uradni list RS, št. 29/96 z dne 31. 5. 1996),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o šolski inšpekciji – ZSoll-A (Uradni list RS, št. 91/05 z dne 14. 10. 2005),
- Zakon o šolski inšpekciji – uradno prečiščeno besedilo – ZSoll-UPB1 (Uradni list RS, št. 114/05 z dne 19. 12. 2005).

ZAKON O ŠOLSKI INŠPEKCIJI (ZSoll)

(neuradno prečiščeno besedilo št. 2)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina zakona)

Ta zakon ureja organizacijo, področja nadzora in pristojnosti šolske inšpekcije z namenom, da se zagotovi spoštovanje zakonitosti in s tem zaščita pravic predšolskih otrok, učencev, vajencev, dijakov, študentov in udeležencev izobraževanja odraslih (v nadaljnjem besedilu: otrok in udeležencev izobraževanja) ter strokovnih delavcev.

2. člen (obseg šolske inšpekcije)

Šolska inšpekcija obsega nadzor nad izvajanjem zakonov, drugih predpisov in aktov, ki urejajo organizacijo in opravljanje dejavnosti vzgoje in izobraževanja, ki jo opravljajo vrtci, osnovne šole, glasbene šole, nižje in srednje poklicne šole, srednje tehniške in strokovne šole, gimnazije, višje strokovne šole, zavodi za izobraževanje in usposabljanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, organizacije za izobraževanje odraslih in zasebniki, ki izobražujejo po javno veljavnih programih (v nadaljnjem besedilu: vrtci in šole).

Šolska inšpekcija obsega tudi nadzor nad izvrševanjem zakonov, drugih predpisov in aktov, ki urejajo domove za učence in dijaške domove.

Za domove za učence in dijaške domove se smiselno uporabljajo določbe tega zakona, ki veljajo za šole in vrtce.

II. ORGANIZACIJA

3. člen (Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport)

Šolsko inšpekcijo opravlja Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport (v nadaljnjem besedilu: inšpektorat).

Inšpektorat vodi glavni inšpektor za šolstvo in šport (v nadaljnjem besedilu: glavni inšpektor).

Za glavnega inšpektorja je lahko imenovan, kdor ima najmanj visoko izobrazbo in deset let pedagoških delovnih izkušenj v vzgoji in izobraževanju.

Glavni inšpektor v soglasju z ministrom, pristojnim za šolstvo in šport (v nadaljnjem besedilu: minister) določi letni program dela inšpektorata in organizira njegovo izvedbo.

Inšpektorat pri svojem delu sodeluje z drugimi inšpekcijami.

4. člen (inšpektorji)

Nadzor v mejah pristojnosti inšpektorata opravljajo inšpektorji.

Inšpektor je lahko, kdor ima najmanj visoko izobrazbo in sedem let delovnih izkušenj na pedagoškem, svetovalnem, razvojno-raziskovalnem ali upravnem področju vzgoje in izobraževanja ter opravljen strokovni izpit za inšpektorja.

5. člen (črtan)

6. člen (črtan)

7. člen (izvedenci)

Če je za ugotovitev ali presojo kakšnega dejstva pri nadzoru, ki je pomembno za rešitev stvari, potrebno posebno strokovno znanje, s katerim inšpektor ne razpolaga, se opravi dokaz z izvedencem.

Izvedenca določi glavni inšpektor z liste izvedencev. Izvedenec pripravi pisno mnenje in ga posreduje pristojnemu inšpektorju.

Listo izvedencev določi minister.

Posamezna izvedenska dela v inšpekcijskih zadevah opravljajo tudi Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje, Andragoški center Republike Slovenije in Državni izpitni center ter drugi za to usposobljeni javni zavodi.

8. člen (izvedenci za pedagoško področje)

Dokaz z izvedencem za pedagoško področje se mora opraviti, če iz okoliščin primera izhajajo dejstva, iz katerih je mogoče sklepati:

- da so kršene pravice otrok in udeležencev izobraževanja, da dosežejo z zakoni in drugimi predpisi določene standarde znanj, ki jim omogočajo napredovanja, oziroma vključitev v izobraževanje na naslednji ravni,
- da je kršena pravica strokovnega delavca, da je pri svojem delu avtonomen ali,
- da strokovni delavec pri izvajanju vzgojno-izobraževalnega dela ne zagotavlja objektivnosti, kritičnosti in pluralnosti.

V primerih iz druge in tretje alineje prejšnjega odstavka mora glavni inšpektor določiti dva izvedenca za pedagoško področje, ki ločeno pripravita pisno mnenje.

Izvedenci za pedagoško področje morajo imeti najmanj visoko izobrazbo in deset let delovnih izkušenj na pedagoškem, svetovalnem ali razvojno raziskovalnem področju in morajo imeti v skladu s predpisi o napredovanju v nazive naziv svetnika oziroma morajo biti izvoljeni v naziv predavatelja višje strokovne šole oziroma v naziv visokošolskega učitelja.

Liste izvedencev za pedagoško področje določi pristojni strokovni svet. Liste izvedencev se oblikujejo po posameznih strokovnih področjih in vsebujejo po več izvedencev za posamezno področje.

9. člen **(poročilo glavnega inšpektorja)**

Glavni inšpektor mora najmanj enkrat letno poročati ministru o delu inšpektorata. Poročilo mora vsebovati:

- podatke o številu opravljenih inšpekcijskih nadzorov po posameznih vrtcih in šolah,
- podatke o ugotovljenih kršitvah in izrečenih ukrepih ter o uresničevanju izrečenih ukrepov in
- splošno oceno stanja z vidika spoštovanja zakonitosti in zaščite pravic otrok in udeležencev izobraževanja ter strokovnih delavcev v vrtcih in šolah.

10. člen **(tajnost)**

Inšpektor mora varovati poslovno, uradno ali drugo tajnost, s katero se seznanj pri opravljanju inšpekcijskega nadzorstva. Dolžnost varovanja uradne ali druge tajnosti traja tudi po prenehanju delovnega razmerja inšpektorja.

Inšpektor je dolžan varovati tajnost vira prijave, sporočila oziroma pritožbe.

Če inšpektor prekrši določilo o varovanju tajnosti iz prvega odstavka tega člena se to šteje za hujšo kršitev delovne obveznosti in dolžnosti, zaradi katere glavni inšpektor predlaga razrešitev inšpektorja.

Določbe o varovanju tajnosti veljajo tudi za izvedence. Če izvedenec prekrši dolžnost varovanja tajnosti iz prvega odstavka tega člena, ga pristojni strokovni svet na predlog inšpektorata izloči z liste izvedencev. Dolžnost varovanja uradne ali druge tajnosti traja tudi po njegovi izločitvi z liste izvedencev.

Glavni inšpektor lahko v utemeljenem primeru oziroma na zahtevo pristojnih organov s soglasjem ministra razreši inšpektorja varovanja poslovne, uradne ali druge tajnosti.

III. NADZOR

11. člen (vrste nadzora)

Nadzor opravljajo inšpektorji kot redni, izredni in ponovni nadzor.

Redni nadzor se izvaja na podlagi letnega programa dela inšpektorata. V vrtcih in šolah mora biti opravljen redni nadzor praviloma vsako peto leto.

Izredni nadzor se opravi na podlagi pobude otroka in udeleženca izobraževanja, starša, skrbnika, rejnika, sveta staršev, skupnosti dijakov, predstavnika reprezentativnega sindikata v vrtcu ali šoli ali zaposlenih v vrtcu ali šoli.

Inšpektor je dolžan pobudnika obvestiti o dejanjih, ki jih je opravil v zvezi s pobudo in o izvršenih ukrepih, če ta tako zahteva.

Ponovni nadzor se izvede po preteku roka, določenega za odpravo kršitev ter izvršitev naloženih ukrepov in nalog.

Redni nadzor se napove, izredni in ponovni nadzor se lahko opravi tudi nenapovedano. Inšpektor se ob prihodu najavi ravnatelju oziroma direktorju ali tistemu, ki ju nadomešča.

12. člen (področja nadzora)

Nadzor v vrtcih in šolah se nanaša predvsem na:

1. izvajanje dejavnosti skladno z aktom o ustanovitvi vrtca oziroma šole, vpisom v sodni register in vpisom v razvid izvajalcev vzgojno-izobraževalnih programov,
2. izpolnjevanje pogojev za opravljanje vzgojno-izobraževalne dejavnosti,
3. izpolnjevanje standardov in normativov za izvajanje vzgojno-izobraževalnih in študijskih programov,
4. dnevno, tedensko in letno organizacijo dela,
5. ustreznost načrtovanja dela vrtca oziroma šole,
6. letno in sprotno načrtovanje vzgojno-izobraževalnega dela strokovnih delavcev vrtca oziroma šole,
7. dnevno, tedensko in letno obremenitev otrok in udeležencev izobraževanja,
8. izvajanje vpisa in izpisa otrok in udeležencev izobraževanja,
9. preverjanje in ocenjevanje znanja ter napredovanje otrok in udeležencev izobraževanja,
10. uresničevanje pravic in dolžnosti otrok in udeležencev izobraževanja,
11. uresničevanje pravic in obveznosti strokovnih delavcev, ki skladno z določili zakonov, drugih predpisov ali splošnih aktov sodijo v pristojnost šolske inšpekcije,
12. sodelovanje staršev z vrtcem oziroma šolo in njihovo pravočasno informiranost o uspehu in napredovanju,
13. določanje prispevkov staršev in študentov višjih strokovnih šol ter njihovo namensko porabo,
14. organiziranost otrok in udeležencev izobraževanja,
15. vodenje pedagoške dokumentacije in evidenc ter izdajanje javnih listin,
16. postopek imenovanja in razrešitve ravnatelja (direktorja, pomočnika ravnatelja),
17. oblikovanje in vsebino dela strokovnih organov vrtca oziroma šole,
18. izvajanje ravnateljevih nalog, ki mu jih nalagajo zakoni in drugi predpisi s področja vzgoje in izobraževanja,

19. opravljanje vzgojno-izobraževalne dejavnosti v skladu s koncesijsko pogodbo,
20. uresničevanje pravic otrok in udeležencev izobraževanja s posebnimi potrebami,
21. uporabo učbenikov.

V zasebnih vrtcih in šolah, ki izvajajo javno veljavne programe, se nadzor nanaša na organizacijo, financiranje in izvajanje javno veljavnih programov.

13. člen **(ugotovitev dejanskega stanja)**

Inšpektor ima pravico in dolžnost pregledati prostore, pedagoško in drugo z zakoni in drugimi akti predpisano dokumentacijo, se seznaniti s potekom vzgojno-izobraževalne in druge dejavnosti, zaslišati stranke in druge udeležence v upravnem postopku, pregledati listine, s katerimi lahko ugotovi istovetnost oseb ter opraviti druga dejanja, ki so v skladu z namenom inšpekcijskega nadzorstva.

V primeru, ko inšpektor opravi razgovor z mladoletno osebo, je o tem dolžan predhodno obvestiti starše, skrbnike oziroma rejnike, če pa je za ugotovitev dejstev potrebno mladoletno osebo zaslišati, jo inšpektor lahko zasliši le v navzočnosti staršev, skrbnika oziroma rejnika.

Inšpektor ne sme prisostvovati vzgojno-izobraževalnemu procesu brez dovoljenja ravnatelja.

Izvedenci za pedagoško področje lahko z dovoljenjem glavnega inšpektorja prisostvujejo vzgojno-izobraževalnemu procesu.

Inšpektor oziroma izvedenec, ki prisostvuje vzgojno-izobraževalnemu procesu, ne sme učitelju oziroma vzgojitelju dajati nasvetov ali priporočil ali kako drugače motiti vzgojno-izobraževalnega procesa.

IV. KRŠITVE IN UKREPI

14. člen **(kršitve in ukrepi)**

Inšpektor odredi ukrepe za odpravljanje kršitev zakona, drugih predpisov ali splošnih aktov ter določi rok za odpravo kršitev, če:

1. vrtec oziroma šola ne izvaja dejavnosti skladno z določili akta o ustanovitvi, vpisom v sodni register in vpisom v razvid izvajalcev,
2. vrtec oziroma šola ne izpolnjuje pogojev za izvajanje vzgojno-izobraževalne dejavnosti,
3. vrtec oziroma šola z dnevno, tedensko ali letno organizacijo dela krši zakon, druge predpise ali splošne akte,
4. vrtec oziroma šola ali strokovni delavci ne načrtujejo dela,
5. vrtec oziroma šola ne izvaja predpisanega kurikula,
6. vrtec oziroma šola ne vodi ali pomanjkljivo vodi predpisano pedagoško dokumentacijo in evidence,
7. šola izdaja javne listine v nasprotju z določili zakonov, drugih predpisov ali splošnih aktov,
8. izvedenec za pedagoško področje ugotovi strokovne pomanjkljivosti pri vzgojno-izobraževalnem delu strokovnega delavca,
9. vrtec oziroma šola ne upošteva predpisanih standardov in normativov za izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela,

10. dnevna, tedenska ali letna obremenitev otrok in udeležencev izobraževanja ni v skladu z zakonom, drugimi predpisi ali splošnimi akti,
11. se vpis in izpis otrok in udeležencev izobraževanja ne izvaja v skladu z določili zakona, drugih predpisov ali splošnih aktov,
12. se v vrtcu oziroma šoli ne uresničujejo pravice in dolžnosti otrok in udeležencev izobraževanja ter strokovnih delavcev,
13. se v vrtcu oziroma šoli ne uresničujejo pravice in dolžnosti strokovnih delavcev,
14. strokovni delavci ne obveščajo pravočasno staršev otrok in udeležencev izobraževanja o uspehu in napredovanju,
15. šola ne omogoči predvidenih oblik organiziranja otrok in udeležencev izobraževanja v skladu z določili zakona, drugih predpisov ali splošnih aktov,
16. vrtec oziroma šola ne poskrbi za varnost otrok in udeležencev izobraževanja,
17. vrtec oziroma šola ne izvaja izletov, ekskurzij ali šole v naravi v skladu z načrtovanimi cilji in v skladu z določili zakonov, drugih predpisov ali splošnih aktov oziroma v skladu z možnostmi staršev,
18. ravnatelj ne uresničuje nalog, ki mu jih nalagajo zakoni in drugi predpisi s področja vzgoje in izobraževanja,
19. vrtec oziroma šola ne oblikuje strokovnih organov v skladu s predpisi,
20. vrtec oziroma šola ne izvaja vzgojno-izobraževalne dejavnosti v skladu s koncesijsko pogodbo.

14.a člen (pravice in dolžnosti inšpektorja)

Inšpektor ima pravico in dolžnost, da:

1. razveljavi oceno in odredi ponovno ocenjevanje, če pri nadzoru ugotovi kršitev zakonov, drugih predpisov in aktov, ki določajo preverjanje in ocenjevanje znanja,
2. prepove izvajanje vzgojno-izobraževalne vsebine, ki ni sestavina predpisanega kurikula,
3. prepove izvajanje vzgojno-izobraževalne dejavnosti na način, ki je v nasprotju s pravili in dognanji stroke,
4. prepove vrtcu oziroma šoli uporabo nepotrjenih učbenikov,
5. prepove zbiranje in porabo prispevkov staršev oziroma študentov višjih strokovnih šol za namene, ki niso v skladu z zakonom, drugimi predpisi ali splošnimi akti,
6. odredi vrtcu oziroma šoli vrnitev nezakonito zbranih prispevkov staršev.

14.b člen (predlogi inšpektorja pristojnim organom)

Inšpektor ima pravico in dolžnost, da:

1. predlaga ravnatelju uvedbo disciplinskega postopka zoper delavca,
2. predlaga ravnatelju uvedbo postopka za prenehanje pogodbe o zaposlitvi,
3. predlaga ravnatelju razrešitev pomočnika ravnatelja, vodje enote oziroma podružnice,
4. predlaga svetu vrtca oziroma šole razrešitev ravnatelja oziroma direktorja, če ne izvaja nalog, ki so predvidene z zakoni, drugimi predpisi ali splošnimi akti,
5. predlaga svetu vrtca oziroma šole razrešitev ravnatelja oziroma direktorja, če ne uresniči odločb inšpektorja v odrejenih rokih,
6. predlaga pristojnemu organu razveljavitev aktov organov vrtca oziroma šole, ki so v nasprotju z zakoni, drugimi predpisi ali splošnimi akti,
7. predlaga pristojnemu ministrstvu izbris vrtca oziroma šole iz razvida izvajalcev javno veljavnih programov,
8. seznaniti ustanovitelja z ugotovljenimi kršitvami in s potrebnimi ukrepi za njihovo odpravo,
9. predlaga druge ukrepe in opravi dejanja, za katera je pooblaščen z zakonom, drugim predpisom ali splošnim aktom,

10. odstopi zadevo pristojnemu organu,
11. prijavi kaznivo dejanje.

15. člen (razveljavitev ocene)

Inšpektor z odločbo razveljavi oceno in odredi ponovno določanje ocene na podlagi dokumentacije ali ponovno ocenjevanje znanja, če pri nadzoru ugotovi kršitev zakonov, drugih predpisov in aktov, ki določajo preverjanje znanja in ocenjevanje.

Če inšpektor ob koncu šolskega oziroma študijskega leta ugotovi kršitev zakonov, drugih predpisov in aktov, ki določajo preverjanje znanja in ocenjevanje, in je vplivala na oblikovanje zaključnih ocen otrok in udeležencev izobraževanja, jih razveljavi in odredi ponovno določanje ocen, če imajo le-te za posledico, da otroci in udeleženci izobraževanja ne napredujejo ali da ne dokončajo izobraževanja, v drugih primerih pa le, če otroci in udeleženci izobraževanja ali njihovi zakoniti zastopniki to izrecno zahtevajo ali v to privolijo. Privolitev si mora pridobiti šola.

Pri ponovnem določanju ocene na podlagi dokumentacije ali pri ponovnem ocenjevanju znanja lahko inšpektor določi v komisijo izvedenca za pedagoško področje. V primeru ponovnega ocenjevanja znanja lahko inšpektor določi kot zunanjega izpraševalca izvedenca za pedagoško področje.

16. člen (suspenz)

Če izhaja iz dejstev, ugotovljenih pri nadzoru, utemeljen sum, da je delavec, ravnatelj, direktor, pomočnik, vodja enote ali podružnice storil kršitev s tem:

- da je zasvojen z mamili oziroma alkoholom,
- da pridobiva predšolske otroke, učence in dijake za uživanje mamil, jim mamila prodaja ali daje,
- da izvaja fizično nasilje nad otrokom ali udeležencem izobraževanja ali,
- da napeljuje k spolni zlorabi ali spolno zlorablja otroka ali udeleženca izobraževanja, mu lahko inšpektor izreče suspenz in predlaga uvedbo disciplinskega postopka oziroma razrešitev funkcije ter predlaga uvedbo postopka zaradi prekrška ali prijavi kaznivo dejanje.

O suspenzu inšpektor lahko odloči ustno. Inšpektor mora izdati pisno odločbo v osmih dneh od izreka suspenza. Pritožba zoper odločbo ne zadrži izvršitve.

Suspenz sme trajati najdlje do dokončne odločitve o disciplinski odgovornosti, do prenehanja delovnega razmerja oziroma do prenehanja razlogov, ki so narekovali sprejem odločbe o suspenzu.

V času suspenza gredo delavcu, ravnatelju oziroma direktorju, pomočniku, vodji enote ali podružnice enake pravice kot delavcu, ki je v skladu z delovno zakonodajo odstranjen z dela.

17. člen (ponovni nadzor in izpolnjevanje ukrepov)

Če inšpektor ob ponovnem nadzoru ugotovi, da delavec, ravnatelj oziroma direktor, vodja enote ali podružnice ali druga odgovorna oseba ni izvršila odločbe, lahko za

izvršitev odločbe določi nov rok, če so podani upravičeni razlogi, da odločba v določenem roku ni bila izvršena. O tem obvesti ustanovitelja.

Če v novem roku kršitve niso bile odpravljene oziroma, če glede na okoliščine ni mogoče pričakovati odprave ugotovljenih kršitev, inšpektor predlaga uvedbo disciplinskega postopka zoper delavca oziroma razrešitev ravnatelja oziroma direktorja, pomočnika, vodje enote ali podružnice ali druge odgovorne osebe.

18. člen (začasna prepoved opravljanja dejavnosti)

Če ustanovitelj v roku, ki ga določi inšpektor, ne zagotovi pogojev za odpravo kršitev, pa so kršitve take narave, da je ogroženo življenje ali zdravje otrok in udeležencev izobraževanja ter zaposlenih v vrtcu oziroma šoli, inšpektor z odločbo začasno prepove opravljanje dejavnosti.

19. člen (zapisnik o opravljenem nadzoru)

O opravljenem inšpekcijskem nadzoru se sestavi zapisnik.

Zapisnik mora obsegati natančno in kratko potek in vsebino ob inšpekcijskem nadzorstvu opravljenega dejanja in danih izjav. Pri tem se mora zapisnik omejiti na predmet postopka. V zapisniku se navedejo listine, ki so bile v kakršenkoli namen uporabljene ob opravljanju nadzorstva.

Zapisnik se vroči ravnatelju oziroma direktorju, vodji enote ali podružnice oziroma drugi odgovorni osebi in delavcu, na katerega delo se nanašajo ugotovitve in morebitni ukrepi oziroma predlogi ukrepov oziroma ustanovitelju, če je ta odgovoren za odpravo kršitev.

20. člen (vročitev odločbe)

Odločba se vroči ravnatelju oziroma direktorju, vodji enote ali podružnice oziroma drugi odgovorni osebi v vrtcu ali šoli, v kateri so bile ugotovljene kršitve, ter delavcu, pri delu katerega so bile ugotovljene kršitve.

Če je za odpravo kršitev odgovoren ustanovitelj, se odločba vroči ravnatelju, direktorju oziroma drugi odgovorni osebi in ustanovitelju.

21. člen (pravica do pritožbe na odločbo inšpektorja)

Zoper odločbo, ki jo izda inšpektor, je možna pritožba v osmih dneh od dneva njene vročitve na ministrstvo, pristojno za šolstvo.

22. člen (črtan)

Zakon o šolski inšpekciji – ZSoll (Uradni list RS, št. [29/96](#)) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

»V. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

23. člen

(rok za sprejem pravilnika o strokovnem izpitu za inšpektorja)

Minister izda v treh mesecih od uveljavitve tega zakona pravilnik o strokovnem izpitu za inšpektorja.

24. člen

(inšpektorji brez opravljenega strokovnega izpita)

Inšpektor, ki je na dan uveljavitve tega zakona v delovnem razmerju v Inšpektoratu za šolstvo in šport, in nima opravljenega izpita za inšpektorja, ga je ne glede na določbo drugega odstavka 84. člena zakona o upravi (Uradni list RS, št. 67/94) dolžan opraviti v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

25. člen

(rok za določitev liste izvedencev)

Minister določi v dveh mesecih od uveljavitve tega zakona listo izvedencev iz 7. člena tega zakona.

Pristojni strokovni svet določi liste izvedencev iz 8. člena tega zakona v roku štirih mesecev od uveljavitve tega zakona.

26. člen

(prenehanje veljavnosti zakonskih določb)

Z dnem, ko začne veljati ta zakon, preneha veljati zakon o pedagoški službi (Uradni list SRS, št. 14/69 in 16/74).

27. člen

(uveljavitev zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o šolski inšpekciji – ZSoll-A (Uradni list RS, št. [91/05](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»KONČNA DOLOČBA

12. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.